

MEDIEPLAN 2015

"Huvuduppgiften... är att ge alla människor tillgång till information för sin personliga utveckling, utbildning, kulturella berikning, avkoppling, ekonomiska verksamhet och välunderrättade deltagande i och stärkande av demokratin". (IFLA:s etiska riktlinjer)

Utarbetad och sammanställd av Mediegruppen
och antagen våren 2014
Reviderad 2015

Innehållsförteckning

SYFTE.....	3
VÄXJÖ KOMMUN - STRUKTUR OCH BIBLIOTEK	3
Befolkning	3
Näringsliv	3
Utbildning.....	3
Särdrag	3
Andra bibliotek i kommunen.....	4
Arkiv.....	4
VÄXJÖ BIBLIOTEK.....	5
Styrdokument	5
Nyckeltal	5
Organisation	5
Samverkan.....	6
Medieorganisation.....	6
Mediebudget.....	6
Leverantörer	7
VAD SKA VI ERBJUDA?	7
Förvärvspolicy.....	7
Medieutbud.....	7
Filiabiblioteken	7
Skönlitteratur	8
Facklitteratur	8
Barn- och ungdomslitteratur.....	8
Medier på utländska språk och för nya svenskar	9
Medier för personer med särskilda behov	9
Nyhetstidningar och tidskrifter.....	10
Digitala tjänster och icke tryckta medier.....	10
Gamla samlingen, lokal samling och släktforskning	11
HUR ARBETAR VI?.....	12
Ämnesbevakning och inköp	12
Fjärrlån	12
Gallring.....	13
HUR FÖLJER VI UPP OCH UTVÄRDERAR?	13
BILAGA 1.....	14
Årsrapport för mediegruppen 2014	14
BILAGA 2.....	15
Cirkulationsstatistik.....	15

SYFTE

Medieplanen ska vara ett dokument att arbeta efter, följa upp och utvärdera. Syftet är att på ett strategiskt och genomtänkt sätt arbeta med mediebeståndet från inköp till magasinering och gallring. På detta sätt kan vi effektivisera hanteringen och bli väl förtrodda med mediebeståndet. Detta leder till att vi bättre kan tillgodose brukarnas behov och skapa ett budgetunderlag.

Medieplanen gäller för Växjö bibliotek (huvudbibliotek och filialer) och uppdateras varje år.

VÄXJÖ KOMMUN - STRUKTUR OCH BIBLIOTEK

Växjö kommun i Kronoberg är en av länets åtta kommuner. Växjö är residensstad, centralort, geografiskt, kommersiellt och kulturellt centrum för regionen samt stiftsstad.

Befolkning

Växjö kommun har nästan **86 000 invånare** och en stabil befolkningsökning på ungefär 1 000 inv/år. I Växjö kommun finns **13 orter**. Växjö stad har 62 500 invånare, de största stadsdelarna är Teleborg och Hovshaga. Rottne är den näst största tätorten, därefter följer Lammhult, Ingelstad, Braås, Gemla och Åryd. Som universitetskommun har Växjö en **topp i befolkningsstrukturen för invånare i 20 till 30-årsåldern**. Annars skiljer sig inte Växjö nämnvärt från riksgenomsnittet där de stora årskullarna är 40-, 60- och 90-talister.

19 % av växjöborna har utländsk bakgrund, vilket ligger över riksgenomsnittet. De två största grupperna som kommit de senaste åren är somalier och irakier. Det förväntas att antalet syrier kommer att öka det närmaste året. Växjö är en av **Sveriges mest segregerade städer**. Andelen utrikes födda i Araby är 58%.

Näringsliv

Det finns cirka **26 000 personer sysselsatta inom Växjös privata näringsliv och drygt 15 000 personer arbetar inom den offentliga sektorn**. De största arbetsgivarna är Växjö kommun och Landstinget Kronoberg. Det finns omkring 8 000 företag i kommunen, huvuddelen är småföretag och de flesta är enmansföretag. Andelen arbetslösa inom åldersgruppen 18-64 år är ungefär 8 %, vilket ligger nära riksgenomsnittet.

Utbildning

Växjö är av tradition en skol- och utbildningsstad och utbildningsnivån är hög. Flertalet kommunala skolor har en välutvecklad skolbiblioteksverksamhet. Inom kommunen finns också ett flertal friskolor. Linnéuniversitetet, med lärosäten i Växjö och Kalmar, har totalt cirka 40 000 studenter. Ekonomi- och lärarutbildningarna dominerar. Forskning bedrivs inom ett flertal ämnesområden.

Särdrag

Växjö kommun går under epitetet **Europas grönaste stad** med ett starkt miljöarbete över blockgränserna. Som en del i detta har projektet Trästad 2012 med klimatsmart och rationellt byggande verkställts.

Sedan ett par år anordnas också en **matmässa** med seminarier på temat småskalighet och närproducerat. Intresset för mat kommer troligen att förstärkas ytterligare eftersom ett gastrohotell håller på att färdigställas.

Växjö har även vuxit som **idrottsstad** i och med en satsning på Arenastaden, ett område där 15 olika sporter kan utövas samtidigt. Växjö valdes till årets idrottsstad 2013.

Inom kommunen finns också **möbelriket** där ett flertal möbelindustrier med inriktning på designmöbler verkar.

Andra bibliotek i kommunen

Skolbibliotek i Växjö arbetar gentemot för- och grundskolor med 19 bibliotekarier fördelade på 26 skolbibliotek. Folkbiblioteket och Skolbibliotek i Växjö samarbetar kring bland annat litteraturförmedling, IT-frågor och vissa medieinköp. På de tre kommunala gymnasieskolorna **Katedral**, **Kungsmad** och **Teknikum** finns bibliotek och stadsbiblioteket har ett samarbetsavtal med friskolan Skanskagymnasiet.

Linnéuniversitetets bibliotek används främst av studenter, lärare och forskare men även allmänheten har möjlighet att registrera sig som låntagare. **Sjukhusbiblioteket** består av två bibliotek, ett på centrallasarettet och ett på de psykiatriska klinikerna och i **Svenska emigrantinstitutets bibliotek** finns en omfattande samling i ämnet svensk emigration och svenskar i utlandet.

Länsbibliotek Sydost, med Region Blekinge som huvudman, har till uppgift att utveckla och komplettera biblioteken i Blekinge och Kronobergs län bland annat genom samordning av utbildningar och transporter mellan länens bibliotek.

Arkiv

Kronobergsarkivets uppgift är att samla och bevara handlingar från enskilda arkivbildare i Kronobergs län. **Smålands musikarkiv** innefattar samlingar med såväl äldre musikalier, noter och inspelningar som dansmaterial och populärmusik. I **Svenska emigrantinstitutets arkiv** återfinns samtidigt största samlingar om svenskar i Nordamerika och övriga länder. Där finns även Vilhelm Mobergs författararkiv.

I **Växjö kommunarkiv** förvaras kommunala handlingar från kommunreformen 1862 och framåt, såsom protokoll, räkenskaper samt dagböcker och examenscataloger från skolorna. De flesta handlingarna är offentliga och tillgängliga för allmänheten.

VÄXJÖ BIBLIOTEK

Styrdokument

Bibliotekslagen (SFS 1996: 1596), **Unescos folkbiblioteksmanifest** (1994/2006) och **Kulturpolitiskt program för Växjö kommun** (KF §201/2009) är några av de styrdokument som ligger till grund för bibliotekets uppdrag och verksamhet. Mer om innehållet i dessa kan läsas i **Växjö kommuns biblioteksplan 2007-2010** (med revidering 2012). I biblioteksplanen står även att biblioteken ska spela en viktig roll som mötesplats, kreativ lärmiljö och som virtuell arena.

Den övergripande visionen är att Växjös samlade biblioteksverksamhet ska nå alla medborgare i kommunen oavsett ålder, kön, utbildning eller etnisk bakgrund och präglas av:

- hög kvalitet, full tillgänglighet och nöjda brukare
- nytänkande och utmanande aktiviteter
- god förvaltningsövergripande samverkan

För att uppnå detta ska biblioteksorganisationerna gemensamt – och var och en för sig – driva utvecklingsprojekt inom följande områden:

- biblioteken som samlad resurs
- mångfaldsfrågor
- läslust
- livslångt lärande
- tillgänglighet

Nyckeltal

Kommunens folkbibliotek är den mest besökta kulturinstitutionen med:

- cirka 494 500 besök per år (5,8 besök/invånare)
- runt 12 200 öppettimmar per år
- cirka 659 000 utlån per år (8 utlån/invånare)
- runt 296 000 medier

Organisation

Växjö bibliotek utgör en del av Kultur och Fritidsförvaltningen och består av stadsbiblioteket och 8 filialer:

- Filialerna i Braås och Lammhult är integrerade F-9-skolor
- Filialen i Teleborg är integrerad 7-9-skola
- Filialerna i Gemla, Rottne och Åryd är integrerade F-6-skolor
- Filialerna i Hovshaga och Ingelstad är folkbibliotek

Växjö biblioteks åtta filialer ligger i de två största stadsdelarna och de sex största tätorterna.

Dessutom finns 6 stycken så kallade utlämningsställen där låntagare kan hämta/lämna beställda böcker: Araby Park Arena, Kalvsviks lanthandel, Munges bageri och café i Öjaby, Sockenstugan i Värends Nöbböle, Toftastrand hotell och bageri i Sandsbro och Tolgs lanthandel.

Samverkan

Samverkan sker både på nationell, regional och lokal nivå.

Sedan 2006 samverkar värdbiblioteken i Kalmar, Karlskrona och Växjö kommun regelbundet för att samordna mediehanteringen genom mätningar av inköp och fjärrlån samt samordningar av utbildningar. Länsvis genomförs gemensamma upphandlingar.

Samverkan med det lokala föreningslivet, t ex idrottsföreningar och hembygdsföreningar är också av betydelse.

Medieorganisation

Biblioteket har en **decentraliserad** inköpsorganisation med ämnesbevakare och inköpare. På stadsbiblioteket arbetar dessutom ett antal biblioteksassistenter i mediehallen med att iordningsställa beställda medier för utlån.

Teamen ansvarar för inköp enligt följande:

Barn/Skön	Skön, barn, anpassade medier, utländska språk
Fack/Special	Humaniora, natur, samhälle, stiftsbibliotek, övrigt
Torget	Tidningar/tidskrifter, musik, film, pocket
Filial	Varje filial ansvarar för det totala mediebeståndet på sina respektive filialer

Mediegruppen är en tvärgrupp med representanter från samtliga team. Gruppens uppdrag är att utveckla och utvärdera mediehanteringen, samt att utbilda personalen i mediefrågor. Gruppen har också ett nära samarbete med katalogansvariga kring frågor som rör mediebudget, inköp och katalogen.

Mediebudget

”Storleken på det totala bokbeståndet liksom att det tillförs nya böcker är viktigt för efterfrågan på bibliotekstjänster” var en av de övergripande slutsatserna i Svensk biblioteksförnings rapport *Framgångsrik biblioteksverksamhet* som kom 2012.

(<http://www.biblioteksforeningen.org/material/framgangsrik-biblioteksverksamhet/>). För biblioteket är det med andra ord viktigt att ha en så generös mediebudget som möjligt. **Ett aktuellt och varierat utbud av medier utgör grunden för vår verksamhet och är nödvändigt för att tillgodose våra målgruppers önskemål och behov.** Fördelningen av medieanslaget sker en gång per år. Vid fördelningen tas bl.a. hänsyn till utlån, särskilda satsningar och utfall från föregående budgetår. Beslut om mediebudgeten tas av bibliotekschefen efter beredning av katalogansvariga och mediegruppen.

Mediebudgeten har ett resurskonto där det bland annat finns en summa avsatt för extrainköp av **medier för särskilda satsningar**. Det kan handla om nya medier, nya verksamhetsområden, nya målgrupper. Extra anslag **kan sökas två gånger om året** med sista ansökningsdag 31 mars och 31 okt. Ansökan skickas till mediegruppen för beslut. Ansökan görs på särskild blankett med beskrivning av satsningen, tidplan, beräknad kostnad, vem som ansvarar och hur satsningen ska utvärderas.

Leverantörer

Inköp sker hos de leverantörer som Växjö kommun efter kommunal upphandling har avtal med, för närvarande BTJ, FörlagEtt, Prennet(BTJ) och LM informationstjänst. Nuvarande avtal löper från maj 2012.

VAD SKA VI ERBJUDA?

Förvärvspolicy

Biblioteket ska vara en plats att räkna med. Biblioteket ska ha ett mediebestånd som både erbjuder igenkännanden och utmaningar och som **stödjer demokrati, yttrande- och informationsfrihet.**

Låntagaren/ användaren är en viktig medaktör i medieurvalet och har möjlighet att påverka beståndet genom att lämna inköpsförslag, antingen direkt till personal eller via bibliotekets hemsida.

Kvalitet är ett subjektivt begrepp som bestäms av rådande normer och den enskilde låntagarens behov av kunskap och upplevelser.

Beslut om inköp fattas av ämnesbevakaren och vid tveksamma inköpsförslag, exempelvis medier som spekulerar i våld eller fördomar, fattas beslut av mediegruppen i samråd med bibliotekschefen. Vi kan även avstå från inköp om liknande titlar finns inom önskat ämne, om den önskade titeln är för dyr eller om ämnet är alltför smalt.

Vid donationer förbehåller vi oss rätten att använda samlingen på det sätt som bäst passar bibliotekets verksamhet.

Kvalitet innebär att:

Rätt medier köps in - ska spegla låntagarnas behov och önskemål.

Inköp sker **snabbt** – medier idag har ett kortvarigt nyhetsvärde och låntagarna vill inte vänta.

Mediet används – om det inte används fyller det inte någon funktion.

Biblioteket har en öppenhet för och **kunnighet om nya medier och ny teknik.**

Medieutbud

Biblioteket ska erbjuda:

- en dynamisk blandning av **både äldre och nyare litteratur.**
- ett utbud med såväl **bredd som djup.**
- ett **rikt och varierat medieutbud** anpassat för respektive åldersgrupp.
- **snabblån** på samtliga enheter på populära och omtalade titlar, detta som ett sätt att förkorta reservationsköerna.
- **öppna magasin** med litteratur som inte lånas så ofta men som fortfarande är av intresse och bör finnas i samlingarna.
- **kunnig personal** som informerar, vägleder och entusiasmerar till läsning, via boksamtal, bokcirklar, bokcaféer, författarbesök etc.

Filialbiblioteken

Filialbiblioteken erbjuder främst ett bestånd av litteratur inom **de mest efterfrågade ämnesområdena anpassat till sina låntagare.** Olika utbrytningar förekommer för både skön- och facklitteratur, såsom **Deckare, Thrillers** och **SF-Fantasy. Kronobergssamlingen, Föräldrahyllan, Biografihyllan** och gruppindelningar så som **”Djur och natur”** och **”Hem och trädgård”**.

Filialerna har ett varierat utbud för barn i alla åldrar. De integrerade biblioteken anpassar sitt bestånd efter vad skolan och eleverna efterfrågar. Även här finns en mängd olika placeringar såsom **Småbarnsböcker, Börja läsa, Spänning** etc. Vi eftersträvar en större likhet när det gäller placeringar på filialerna.

Filialerna kan vid behov låna alla typer av medier från HB, för skyltning vid programverksamhet, för vissa institutioners behov etc. Ämnesbevakaren ska informeras om detta.

Skönlitteratur

Biblioteket ska ha ett **rikt och representativt urval** av både **äldre och ny modern skönlitteratur**. Här ska finnas den senaste bestsellern, men också klassiker och smalare litteratur från de mindre kända förlagen. Olika litterära tidsepoker och riktningar bör finnas representerade.

Vi arbetar mycket med att **förmedla skönlitteratur** bland annat via bibliotekets bokcirklar, bokcaféer och i samtal med låntagarna. Som en service för såväl bibliotekets egna som andras bokcirklar finns ett 90-tal så kallade **bokcirkelkassar**. Det är kassar som innehåller åtta böcker av samma titel, med en kort författarpresentation och förslag på frågor att utgå från.

I syfte att förenkla för låntagarna har vi gjort utbrytningarna **Spänning** och **SF-Fantasy**.

Facklitteratur

Vi ska erbjuda fackmedia inom ett **betydande antal olika ämnesområden**, som ett stöd för **informationsinhämtande, kunskap, kompetensutveckling och nöjesläsning**. Som ett led i att vara en arena för den demokratiska samhällsbyggnaden. Det ska finnas både klassiker och dagsaktuell litteratur. Samlingen ska spegla **olika åsiktsinriktningar och vad som är aktuellt i omvärlden** och strukturen på det omgivande lokalsamhället.

Utifrån olika målgruppers behov gör vi utbrytningar i samlingarna för att underlätta för våra låntagare, något som vi ska utveckla ytterligare. Utbrytningarna är för närvarande **Ny i Sverige, Företagsinfo, Miljöinfo, Samhällshörnan, Biografihyllan och Skriva**.

Vi köper in **kurslitteratur** till vuxenstudier på grundskole- och gymnasienivå. Till distansstudier på högskole- och universitetsnivå köper vi in kurslitteratur av bredare allmänintresse.

Växjö stadsbibliotek har det **offentliga riksdagstrycket** komplett sedan 1500-talet och framåt. Vi har även statistik från 1800-talet och framåt. Numera är det mycket av detta material som inte längre trycks utan vi hänvisar till fria nätsidor från vår hemsida.

Barn- och ungdomslitteratur

Barn och unga är en prioriterad målgrupp och biblioteket arbetar mycket med att på olika sätt försöka **väcka glädje, lust och nyfikenhet** kring läsandet. Som folkbibliotek fokuserar vi i första hand på **barn och ungas fria tid**, vilket innebär att mycket av våra aktiviteter är förlagda utanför "skoltid" och inte minst på skolloven.

Som service till småbarnsföräldrar erbjuder vi **bokpåsar** med varierat innehåll för barn 0-3/3-6 år och **temabokpåsar** med böcker på olika teman för barn 3 år och uppåt.

Barnavdelningen är den avdelning som har flest utbrytningar. Allt för att utifrån barnens perspektiv göra det så enkelt som möjligt för barnen att hitta. Här finns **Småbarnsböcker, Rim & ramsor, Bilderböcker, Börja läsa, Spänning, Häst, Idrott, Nyfiken på, Faktabilderböcker, SF-Fantasy och Sluka lätt.**

Vi har skapat en **UNG-hylla** med blandat innehåll för ungdomar i åldern 15-25 år. **Föräldrahyllan** har böcker om allt från graviditet till goda råd till föräldrar med tonåringar. Biblioteken erbjuder rim & ramsor, sagostunder, läseklubbar, bokcirklar, författarbesök och mycket annat för de olika ålderskategorierna.

Åldersfördelningen i hela Växjö kommun visar att 2012 finns 32,1 % av befolkningen i åldersspannet 0-24 år, att fånga upp morgondagens biblioteksanvändare är därmed ett viktigt uppdrag.

Medier på utländska språk och för nya svenskar

19 % av Växjöborna har utländsk bakgrund (2012), biblioteket ska därför erbjuda litteratur – för både barn och vuxna – på de språk som efterfrågas i kommunen.

Mycket av den litteratur på utländska språk som finns är på skolspråken engelska, tyska och franska. I sitt samarbete med Länsbibliotek Sydost har Växjö bibliotek som värdbibliotek ansvar för att "... utifrån behov och efterfrågan kompletteringsköpa medier på det som Internationella biblioteket bedömer som lättillgängliga språk (arabiska, bosniska, kroatiska, persiska, polska, ryska, serbiska, somaliska, spanska, thai och turkiska)..." (ur Riktlinjer för medieförsörjningen gällande mångspråkiga medier i Blekinge och Kronoberg, Länsbibliotek Sydost 2014-02-14)

Sedan 2012 har vi en särskild hylla – **Ny i Sverige** – med medier för den som vill lära sig svenska och om svenska förhållanden, t ex lexikon, läroböcker i svenska, lättlästa böcker på svenska. Syftet med hyllan är att underlätta sökningen efter relevant litteratur för dem som lär sig svenska antingen på egen hand eller genom SFI. På biblioteket finns idag bokcirklar på engelska och arabiska samt bokcirkeln Ny i Sverige där vi läser och diskuterar kortare svenska texter. I samarbete med Araby Park Arena har biblioteket sagostunder på arabiska och språkcaféer i stadsdelen Araby.

Medier för personer med särskilda behov

Bibliotekets medieutbud ska vara tillgängligt för personer med olika funktionshinder. Många titlar finns därför i såväl **Stor stil, Lättläst** som **talboksformat**. Vi har ett antal Daisy-spelare till utlån för att ge låntagarna en möjlighet att pröva detta sätt att lyssna. Via Myndigheten för Tillgängliga Medier (MTM) och deras mediawebb **Legimus** kan biblioteket ta del av cirka 90 000 talböcker, vilka kan laddas ner till cd eller minneskort och erbjudas till utlån. Vi hjälper också användare att skapa egna konton hos Legimus. De anpassade medier som finns ska följa den tekniska utvecklingen på området.

För de låntagare som inte kan ta sig till biblioteket på egen hand erbjuder vi tjänsten **Boken kommer**, där låntagarna regelbundet får böcker levererade till dörren.

Via **Äppelhyllan** erbjuds medier för barn och unga med särskilda behov, t.ex. i form av talböcker, böcker med blissymboler och piktogram, taktila sagoböcker.

Nyhetstidningar och tidskrifter

Biblioteket erbjuder **tidskrifter på såväl svenska som andra språk och inom en rad olika ämnesområden**. Vissa tidskrifter finns placerade vid det övriga materialet inom ämnet, till exempel släktforskning och Företagsinfo. Tidskrifterna bör ses som ett komplement till övriga medier och det är ämnesbevakarna som beslutar om beståndet. Det praktiska arbetet med beställningar, förnyelse av prenumerationer och ankomstregistrering etc. sköts av en särskild arbetsgrupp.

Stor hänsyn tas till låntagarnas önskemål och behov vid urvalet. Ambitionen är också att olika politiska riktningar ska vara representerade. Beslut om vilka nyhetstidningar som ska finnas på biblioteket tas av tidningsansvariga i samråd med ämnesbevakare för avdelning O.

Varje filial avgör tillsammans med tidskriftsansvarig på HB vilka tidskrifter som ska erbjudas.

Biblioteket abonnerar också på **databaserna Library Press Display (LPD) och Mediearkivet**. I LPD kan ett stort antal dagstidningar från hela världen på en rad olika språk läsas i fulltext via bibliotekets hemsida. Mediearkivet innehåller artiklar från svenska nyhetstidningar och tidskrifter.

Äldre årgångar av lokala dagstidningar finns tillgängliga via mikrofilm.

Digitala tjänster och icke tryckta medier

Biblioteket erbjuder **specialdatabaser**, exempelvis **Alex, Global Grant** och **Landguiden** för informationssökning inom olika ämnesområden. Flera av dessa är möjliga att nå för låntagare hemifrån.

Mycket både fack- och skönlitteratur köps in som **ljudbok** i cd- och mp3-format för både barn och vuxna. Via länsbibliotek Sydost har biblioteket ett avtal med e-lib för nedladdning av **e-böcker** och strömmande ljudböcker. I dagsläget finns det en begränsning på två böcker per låntagare och vecka. På stadsbiblioteket finns en **Mediejukebox** där det är möjligt att gratis ladda ner ljudböcker, spelfilm, dokumentärer, musik och språkkurser till usb-minne, Ipod, mp3-spelare eller direkt till mobilen. Via tjänsten **Mediejukeboxen Mobil** finns samma service tillgänglig på nätet för nedladdning till smarta mobiltelefoner.

Vidare erbjuds **musik på cd** inom en rad olika genrer, dessutom finns en särskild avdelning för barnmusik. Bibliotekets musikutbud kompletteras med de **digitala tjänsterna Musikwebben och Naxos** där musik kan laddas ned respektive lyssnas på strömmande.

Ett urval av **spelfilm, dokumentärfilm och barnfilm på dvd** lånas ut med sju dagars lånetid. På biblioteket finns också ett bestånd av faktafilm som lånas ut med samma lånetid som för böcker.

TV-spel för spelkonsolerna PS3, X-box och Wii lånas ut till låntagare från 15 år, lånetiden är 14 dagar. Det finns även möjlighet att spela TV-spel (X-box) vid UNG-hyllan på biblioteket.

Våren 2013 introducerade biblioteket sin nya **webbplats** i Arena . Biblioteket har en aktiv **facebook-sida** och finns representerat på **twitter, instagram och bambuser**.

Biblioteket är aktivt i **Digidel** (kampanj för digital delaktighet i Sverige) genom att anordna ”prova på-träffar” och föreläsningar om digitala medier. Biblioteket har köpt in ett antal surfplattor av olika

märken för att personalen ska kunna använda dels för den egna kompetensen del för att kunna låta låntagarna prova den nya tekniken i samband med olika evenemang. **Datasalen Kosmos** är öppen eftermiddagstid med personal. Hit kan alla vända sig för att få vägledning på internet, lära sig att maila, skapa ett konto på facebook etc.

Gamla samlingen, lokal samling och släktforskning

Stiftsbiblioteket på Växjö stadsbibliotek består av en unik samling av litteratur från 1200-talet fram till 1800-talet som skapats framförallt genom donationer och gåvor genom århundranden. Inte minst handskriftssamlingen, som till stora delar har lokal anknytning, är av betydande historisk värde.

Kronobergssamlingen innehåller lokalt material om orter, platser, personer, historiska händelser och företeelser i Kronobergs län. Samlingen består av skriftligt material, bildmaterial och mikrofilmade uppsättningar av Smålandsposten, Växjöbladet och Kronobergaren. Delar av Kronobergssamlingen har digitaliserats. Hembygds litteraturen är särkatalogiserad och de olika artiklarna är sökbara i vår katalog och Libris.

I **Linnésamlingen** finns litteratur samlad både om och av Carl von Linné.

Det finns en särskild samling med skönlitterära **Kronobergsförfattare**, med böcker av och om dem.

På stadsbiblioteket och på ett antal filialer finns även material och hjälpmedel för **släktforskning**. Här finns aktuella metodböcker, tidskrifter, mikrofilm material och databaser för den som vill följa sin släkt eller gård genom århundraden. Biblioteket tillhandahåller flera olika on-line tjänster eftersom de olika tjänsterna delvis täcker olika områden. Kronobergs genealogiska förening finns på stadsbiblioteket 1 gång/månad till hjälp för de som vill fördjupa sig ytterligare i släktforskningen.

HUR ARBETAR VI?

Ämnesbevakning och inköp

Ämnesbevakningen är **decentraliserad** vilket medför att ansvaret för beståndsupbyggnaden sker nära låntagarna och med **stor kunskap om respektive låntagarkategori behov**.

Varje signum/genre/specialsamling/medietyper har **en ämnesbevakare som är ansvarig för budget, urval, skyltning, marknadsföring och gallring**. Varje filial ansvarar för sitt eget bestånd. Det totala ansvaret från urval till utlåning skapar en överblick som utgör grunden för **omvärldsbevakning och förmåga att förändra efter respektive målgrupps behov**.

Målet är att använda tilldelade resurser ändamålsenligt för att vara till gagn för så många kommuninvånare som möjligt. **Ambitionen är att det ska finnas något för alla med utgångspunkt från kommuninvånarnas behov och fördelat utifrån efterfrågan**.

Dagens snabba utbildningsutveckling kräver **kunskap** från bibliotekarierna för att kunna bistå de olika målgruppernas alltmer avancerade behov av hjälp. Genom **omvärldsbevakning** ska ämnesbevakarna skaffa sig information om vad målgruppen behöver och tillhandahålla det när de behöver det. Ämnesbevakaren ska vara kompetent gällande nya medieformer.

Inköpen ska ligga rätt i tiden med avseende på utgivning, efterfrågan och ekonomisk förbrukning. Inköparna effektuerar inköpen. För att hela inköpskedjan ska löpa smidigt är det viktigt med **täta kontakter** mellan ämnesbevakare, inköpare och mediehall. Kvalitet i inköpsprocessen innebär att önskade medier når låntagarna så snabbt som möjligt, vilket förutsätter att alla leden hjälps åt och arbetar så effektivt som möjligt.

I ämnesbevakarens roll ingår även att **vägleda och utbilda kollegor**.

Fjärrlån

Inköpen av medier kompletteras av lån från andra bibliotek, så kallade fjärrlån. Oftast är det **medier som ej finns till inköp eller medier som bedömts vara för smala för att köpas in som fjärrlånas**. Köpbara och populära och/eller efterfrågade fack- och skönmedia köps i första hand in istället för att fjärrlånas. Valet mellan fjärrlån och inköp avgörs av ämnesbevakare. **Biblioteken i Blekinge, Kalmar och Kronobergs län har ett fjärrlånesamarbete** och från dessa bibliotek skall även böcker som det fjärrlånande biblioteket äger kunna beställas, vilket ombesörjes av all personal med tjänst i informationsdisk. Övriga beställningar hanteras av en särskild arbetsgrupp och beställningar sker huvudsakligen via Libris.

Vi fjärrlånar inte eller köper kurslitteratur åt studenter vid Linnéuniversitetet, ej heller åt gymnasieelever i Växjö. Dessa hänvisas till respektive skolans bibliotek. Till övriga distansstuderande på högskole- och universitetsnivå fjärrlånar vi och köper in vid behov och till studerande på andra nivåer är vi generösa med inköp.

Gallring

Gallring är viktigt för att beståndet ska motsvara dagens efterfråga. Om det står många inaktuella medier som ingen längre efterfrågar i öppen hylla är det svårare att hitta det relevanta och aktuella. Vägallrade mediebestånd med hög procent efterfrågad aktuell litteratur är tilltalande och lätta att hitta i.

Gallring kräver stor ämneskunskap och är en prioriterad uppgift som ämnesbevakarna varje år måste avsätta mycket tid till. **Vi ska gallra minst lika mycket som vi förvärvar och biblioteksutrymmet bör fördelas efter nyttjande.**

Skäl till gallring:

- Ta bort felaktig information.
- Hålla beståndet aktuellt.
- Öka tillgängligheten.
- Rensa bort slitet och smutsigt material.
- Utrymmesbrist.
- Spara pengar.

HUR FÖLJER VI UPP OCH UTVÄRDERAR?

I mediegruppens uppdrag ingår att utveckla och utvärdera mediehanteringen. Sedan 2006 har mediegruppen därför varje år tagit fram **cirkulationstal** för beståndet. Statistikunderlaget innehåller uppgifter om utlåningsutveckling, beståndutveckling, förvärvsnivå, gallringfrekvens och cirkulationstalutveckling. Respektive ämnesbevakare analyserar sedan materialet och lämnar kommentarer. Mediegruppen sammanställer och presenterar resultatet vid ett mediemöte.

Sifferunderlaget gör det möjligt att **utläsa tendenser och få en översikt av hur väl utbudet motsvarar låntagarnas önskemål och behov. Resultatet är ett underlag för budgetfördelning och metodutveckling.** Mediegruppen har även tagit fram en **gör-det-självmニュアル** för hur man tar fram cirkulationsstatistik så att ämnesbevakarna har möjlighet att göra egna avstämningar under året.

Även utbudet av **tidskrifter** och **databaser** diskuteras årligen på mediemöten.

Det genomförs också **årliga mätningar** för att få fram hur många dagar det tar från inköpsförslag till reservationsklar bok och för att få fram motsvarande siffra för fjärrlån.

Andra **intressanta faktorer att mäta** är:

- Förvärvshastighet
- Utvecklingen av antalet inköpsförslag
- Reservationsmängd
- Gallring i förhållande till inköp
- Beståndsålder. Titta på hur gamla böckerna på öppen hylla är. Hur många är från de två senaste åren, hur många är äldre än tio år?
- Utrymmesfördelning i förhållande till nyttjandegrad
- Mängden böcker på hyllvärmalistorerna

BILAGA 1.

Årsrapport för mediegruppen 2014

Under våren 2014 slutfördes arbetet med den nya medieplanen. Vi sammanställde också en handbok för mediehantering i vilken vi ger praktiska råd och anvisningar hur arbetet ska bedrivas med ämnesbevakning, inköp, gallring etc.

På mediemötet fredagen den 21 mars kunde vi presentera medieplanen och handboken. Detta skedde i samband med att vi även redogjorde för statistik och cirkulationstal för 2013. Vi visade på goda exempel på hur statistiken kan användas för ett ämne/filial. Våra kollegor fick även diskutera och arbeta med förmiddagens tema utifrån "kretsloppet" för mediehantering, dvs ämnesbevakning-inköp-ankomstregistrering-marknadsföring/exponering-uppföljning/utvärdering.

Under våren har extra anslag beviljats för 39 000 kr till biografiljudböcker, mp3-böcker, idrottsböcker, LL-litteratur och engelsk skönlitteratur. Under hösten gällde satsningarna böcker för snabbblån, böcker till barnbokklubbar, Kronobergsförfattare, trädgårdsböcker, regnbågsböcker m m till ett värde av 16 000 kr (2014) och 37 000 kr (2015).

Sammanlagt har vi haft 20 möten under året. Sju av mötena har protokollförts. Dessutom finns det ett "uppsamlingsprotokoll" från några korta diskussionsmöten. Övriga möten har varit arbetsmöten gällande bl a medieplanen och sammanställning av cirkulationstal. Projektledaren för Framtidens bibliotek, Annette Johansson, har varit inbjuden till ett möte och vi har diskuterat möjliga projekt som mediegruppen skulle kunna arbeta med. Vi har beslutat att skicka in en projektidé med namnet "För låntagaren i framtiden" som gäller placeringen av våra samlingar och en eventuell framtida övergång till Dewey.

På mediemötet den 7 nov presenterades höstens inköpsmätning. Det är stora problem med långsamma leveranser från Btj – ett medianvärde på 25 dagar. En av programpunkterna gällde den nya e-bokshanteringen. Flera intressanta frågor/synpunkter kom upp; <U:\mediegruppen\Årsrapport för Mediegruppen 2014.docx>. Vi diskuterade även gallring. Vissa bestämda gallringsfredagar eller gallringsveckor önskades.

Barnbokcirkeln i maj hade temat bokpoddar och vi fick lära oss mer om och lyssna på t ex Cirkelpodden, Bokslukarsällskapet och Allt vi säger är sant. Roliga och lärorika diskussioner följde på detta.

Höstens bokcirkel var en trevlig tillställning med massor av boktips, hälsodrinkar och frukost.

2014-12-09/IL

BILAGA 2.**Cirkulationsstatistik**

	Bestånd			Utlån		
	2012	2013	Förändring	2012	2013	Förändring
Stadsbiblioteket						
Barn Fack	4 996	4 260	-736	15 218	17 672	2 454
Barn Skön	24 798	24 435	-363	119 639	132 491	12 852
Vuxen Fack	136 345	133 009	-3 336	147 445	156 015	8 570
Vuxen Skön	46 748	43 358	-3 390	118 250	119 201	951
Braås						
Barn Fack	1 320	1 424	104	2 422	2 827	405
Barn Skön	6 222	6 297	75	19 485	20 335	850
Vuxen Fack	2 180	2 345	165	5 729	3 062	-2 667
Vuxen Skön	3 216	3 180	-36	3 367	5 611	2 244
Gemla						
Barn Fack	643	707	64	2 042	2 063	21
Barn Skön	3 627	3 607	-20	15 301	11 801	-3 500
Vuxen Fack	889	1 046	157	1 922	1 590	-332
Vuxen Skön	1 851	1 873	22	2 400	2 047	-353
Hovshaga						
Barn Fack	1 091	880	-211	1 776	1 660	-116
Barn Skön	4 868	4 293	-575	14 848	14 370	-478
Vuxen Fack	3 089	2 674	-415	5 366	5 851	485
Vuxen Skön	2 307	2 448	141	8 877	9 207	330
Ingelstad						
Barn Fack	471	423	-48	828	917	89
Barn Skön	3 088	2 804	-284	7 014	6 865	-149
Vuxen Fack	996	1 006	10	2 882	3 477	595
Vuxen Skön	2 182	2 297	115	5 117	5 581	464
Lammhult						
Barn Fack	1 443	1 175	-268	2 831	3 345	514
Barn Skön	6 268	5 706	-562	23 774	28 809	5 035
Vuxen Fack	4 092	3 393	-699	3 392	3 845	453
Vuxen Skön	4 364	3 412	-952	4 431	4 959	528
Rottne						
Barn Fack	1 562	1 292	-270	3 401	2 933	-468
Barn Skön	5 234	4 632	-602	16 738	16 309	-429
Vuxen Fack	1 963	1 467	-496	3 056	3 160	104
Vuxen Skön	3 123	2 879	-244	5 399	5 381	-18
Teleborg						
Barn Fack	2 010	1 660	-350	1 677	1 918	241
Barn Skön	9 303	8 958	-345	21 608	20 975	-633
Vuxen Fack	6 227	5 361	-866	6 823	6 334	-489
Vuxen Skön	7 117	6 565	-552	9 144	10 091	947
Åryd						
Barn Fack	802	694	-108	974	918	-56
Barn Skön	3 387	3 161	-226	6 367	7 146	779
Vuxen Fack	697	607	-90	791	634	-157
Vuxen Skön	1 554	1 460	-94	1 908	1 653	-255
	310 073	294 788	-15 285	612 242	641 053	28 811

	Förvärv			Gallring		
	2012	2013	Förändring	2012	2013	Förändring
Stadsbiblioteket						
Barn Fack	465	296	-169	1 115	1 148	33
Barn Skön	3 883	2 931	-952	3 940	3 465	-475
Vuxen Fack	5 170	5 461	291	11 974	12 104	130
Vuxen Skön	3 093	2 959	-134	5 364	6 705	1 341
Braås						
Barn Fack	92	121	29	61	84	23
Barn Skön	77	725	648	247	707	460
Vuxen Fack	154	192	38	234	299	65
Vuxen Skön	286	252	-34	82	292	210
Gemla						
Barn Fack	61	71	10	103	54	-49
Barn Skön	394	602	208	304	626	322
Vuxen Fack	67	69	2	185	127	-58
Vuxen Skön	167	187	20	56	174	118
Hovshaga						
Barn Fack	81	99	18	132	353	221
Barn Skön	598	665	67	494	1 275	781
Vuxen Fack	242	181	-61	771	896	125
Vuxen Skön	283	272	-11	543	198	-345
Ingelstad						
Barn Fack	49	67	18	132	147	15
Barn Skön	394	450	56	266	757	491
Vuxen Fack	84	134	50	263	212	-51
Vuxen Skön	289	292	3	234	221	-13
Lammhult						
Barn Fack	110	134	24	197	450	253
Barn Skön	690	729	39	883	1 328	445
Vuxen Fack	206	201	-5	829	1 135	306
Vuxen Skön	253	240	-13	380	1 153	773
Rottne						
Barn Fack	87	110	23	246	445	199
Barn Skön	532	597	65	329	1 187	858
Vuxen Fack	128	86	-42	241	830	589
Vuxen Skön	210	224	14	349	506	157
Teleborg						
Barn Fack	78	86	8	83	476	393
Barn Skön	1 006	1 001	-5	914	1 350	436
Vuxen Fack	351	325	-26	1 156	1 638	482
Vuxen Skön	1 071	658	-413	504	1 212	708
Åryd						
Barn Fack	60	62	2	29	193	164
Barn Skön	377	415	38	119	631	512
Vuxen Fack	38	47	9	78	197	119
Vuxen Skön	160	171	11	80	270	190
	21 286	21 112	-174	32 917	42 845	9 928